

Indiaanse praatpaal als smeermiddel in de wijk

Talking stick geïntroduceerd in Rotterdam

De indianen als inspiratiebron voor beleidsmakers en buurtwerkers: In Rotterdam wordt sinds een aantal maanden gewerkt met de talking stick, die door Noord-Amerikaanse indianenstammen al eeuwenlang gebruikt wordt om dialogen in goede banen te leiden. City Journal onderzocht wat de toegevoegde waarde van deze methode in de wijk is.

Al eeuwen gebruiken Noord-Amerikaanse indianenstammen een talking stick bij het voeren van een dialoog. Vooral in situaties van tegenstelling en spanning is de methode effectief. Degene met de stok praat, de rest luistert. Zo gaat de stok de hele kring rond. Je onderbreekt elkaar niet, je wordt gevraagd te spreken vanuit je hart, je vooroordelen te vergeten en als individu en niet als lid van een groep deel te nemen. “De methode brengt deelnemers dicht bij hun eigen gevoel en dat van de anderen. Zo ontstaat meer respect en begrip. Dat is de basis van waaruit buurtbewoners vervolgens aan de oplossing van problemen kunnen gaan werken,” vertelt Bernhard Holtrop van de World Dialogue Foundation. Deze stichting wil de methode in Nederlandse wijken en scholen verspreiden. Bureau Opzoomer Mee traint opbouwwerkers in Rotterdam in de methode. Onlangs kregen twintig Rotterdamse opbouwwerkers de talking stick uitgereikt.

De Canadees Phil Lane jr., lid van de Indiaanse Sioux en Chickasaw stam, bracht de talking stick de afgelopen jaren wereldwijd onder de aandacht als middel om conflicten op te lossen en met trauma's om te gaan. Holtrop legt uit: “Het idee van de talking stick methode is dat mensen spreken vanuit hun hart en onderbuik in plaats van uit het hoofd. Het hart staat voor gevoel en de onderbuik voor intuïtie. Irritaties en spanningen zijn intuïtieve of gevoelskwesties. Als het probleem in het hart of de onderbuik ontstaat, moet je het ook daar oplossen.”

Een goede opleiding van de gespreksleider en naleven van de regels (kolom 1) is van groot belang. Holtrop: “Een beroemde quote van Phil Lane jr. is: ‘I can only take people to where I am myself’. Als gespreksleider volg je de principes van de dialoog. Je stelt jezelf open net zoals je dat van anderen verwacht. De methode brengt eerst iemand dicht bij zichzelf en daarna groepen mensen dichtbij elkaar.” Opbouwwerker Orhan Zengin die onlangs de talking stick ontving, onderstreept dit: “Een goede gespreksleider weet de juiste sfeer te creëren en de regels goed over te brengen. Je moet je zelf ook aan die regels houden.”

PRIKKELENDE THEMA'S

“Het is een goed instrument om conflictsituaties, latent of manifest, aan de orde te stellen. Dit komt vooral door de structuur die de talking stick aan een gesprek geeft,” vertelt Johan Janssens van Opzoomer Mee. Zengin en Holtrop zijn het hiermee eens.

Zengin: “Je kunt met de talking stick goed over prikkelende thema's praten. In discussies en debatten onderbreken mensen elkaar voortdurend. Bij een dialoog met de talking stick mag dat niet. Iedereen komt aan de beurt. Dat brengt rust en mensen luisteren beter naar elkaar. Ook voor buurtbewoners die niet gewend zijn aan de Nederlandse manier van discussiëren is het fijn om vanuit je eigen gevoel te kunnen praten. Je krijgt de ruimte om jezelf uit te drukken zoals jij dat wilt.” Holtrop zegt: “Stoere jongens komen uit hun schillete. Ze stellen zich plotseling open en kwetsbaar op. Dan luisteren buurtbewoners en politieagenten wel naar hen en is er onderling respect.”

Luisteren staat centraal bij de talking stick methode

De dialoog in een wijk bestaat idealiter uit een drietrapsraket. Eerst heb je een ronde met de eerste groep apart, bijvoorbeeld hangjongeren, dan met de tweede groep, bijvoorbeeld ouderen, en dan een grote ronde met iedereen bij elkaar. “Dit is erg belangrijk”, vindt Janssens, “zo wennen de deelnemers eerst in een vertrouwde groep aan de vorm voordat ze met andere buurtbewoners praten.” In de laatste ronde doen ook mensen van relevante buurtorganisaties mee. “Er schuiven vaak politieagenten, beleidsmedewerkers en mensen van woningbouwverenigingen aan. Zij kunnen de uitkomsten van de dialoog meteen in hun werk gebruiken en de buurt de ervaring geven dat hun gezamenlijke ideeën door de gemeente als concrete oplossingen worden gebruikt,” aldus Holtrop.

De World Dialogue Foundation schept altijd een bijzondere sfeer voor de talking stick sessie. Holtrop: “We besteden veel zorg aan de ruimte en aan de cirkelopstelling. Op die manier bevestigen we de mensen dat we hen én het moment van samenkomen serieus nemen. Door ons open, respectvol en kwetsbaar op te stellen voelen mensen zich uitgenodigd om opener dan gebruikelijk over moeilijke onderwerpen te spreken.” Holtrop hecht aan een ceremonieel element, maar vindt ook dat je heel goed moet

aanvoelen wat waar past en wat bij jezelf als gespreksleider past. “Fake werkt averechts.” Een ceremonie heeft volgens hem toegevoegde waarde: “Het helpt mensen van het hoofd naar het hart. Het versterkt de ervaring. Vergelijk het met sport. De ceremonie om een volkslied te zingen als iemand een medaille heeft gewonnen, juist dat plechtige moment, brengt mensen dichterbij hun gevoel.”

Johan Janssens erkent dat, maar vindt ook: “Met té uitbundige ceremonies kun je mensen afschrikken. Dat is zonde. Ik kijk er met een praktische en nuchtere blik naar. Te veel ceremoniële poespas hoeft van mij niet. Als het erom gaat van de dialoog iets bijzonders te maken, mensen uit hun dagelijkse context te halen, dan kunnen rituelen en bijzondere activiteiten de opbrengst van de dialoog verhogen. Opbouwwerkers moeten de waarde van het gebruik van rituelen inzien en deze doordacht inzetten zonder zelf helemaal op te gaan in indiaanse rituelen, als ware het een leefstijl. Dat schrikt mensen af. Het is gewoon een goed instrument voor professionals die in de buurt werken.”

ROTTERDAMSE WIJKAANPAK

Ex-wethouder Marianne van den Anker heeft zich ingespannen om de talking stick in de Rotterdamse wijk aanpak in te voeren. De Rotterdamse gemeenteraad bezocht op haar initiatief Phil Lane jr. in Canada. Nu krijgen veel opbouwwerkers in Rotterdam de talking stick methode aangeleerd. Tot nu toe leidden medewerkers van de World Dialogue Foundation de dialogen in Rotterdamse buurten, maar de Rotterdamse opbouwwerkers gaan dat in de toekomst zelf doen. Er is ook steeds meer ervaring in de stad. In de Pauluskerk kwamen ruim honderd drugsverslaafden bij elkaar om een dialoog te voeren, op de 's Gravendijkswal gingen drugsverslaafden met hun buurtgenoten in dialoog, in de Aegidiusstraat werd de talking stick methode toegepast om het leefklimaat tussen allochtonen en autochtonen te verbeteren en op het Jacob Loisplein en in Delfshaven waren de dialoogsessies erop gericht jongere en oudere bewoners dicht bij elkaar te brengen.

De eerste ervaringen met de talking stick in Rotterdam waren positief. De talking stick brengt mensen in moeilijke situaties dicht bij elkaar. Naast Rotterdam kunnen ook andere steden in Nederland baat hebben bij de methode als aanvullend instrument in de wijk aanpak. Johan Janssens raadt andere steden dan ook aan om de talking stick te gebruiken: “Elke opbouwwerker in Nederland zou dit instrument in zijn bagage moeten hebben. Maar de gereedschapskist moet niet alleen uit de talking stick bestaan.”

Joni Uhlenbeck

PRINCIPES VOOR DIALOOG

- Wees OPEN en in het NU
- Wees tevreden met wie je vandaag bent. Niet met wat je gisteren deed of waar je morgen wilt zijn
- Laat je persoonlijke agenda en verwachtingen los
- Wees open en bekijk je motieven als je iets wilt zeggen
- Als je persoonlijke belangen hebt, laat ze dan weten aan de groep
- Onderzoek je meningen, hang niet aan ze en kijk naar manieren om ze los te laten
- LUISTER eerst, wees dan stil
- Respecteer iedereen die vanuit zijn hart spreekt; respect is geen acceptatie
- Probeer je diepste weten te voelen, de essentie van wat iemand probeert te zeggen. Spreek niet tot dat je hier in slaagt
- Luister van mens tot mens, niet als onderdeel van verschillende groepen of organisaties
- Spreek je beste weten, vanuit je HART
- Neem altijd een moment van innerlijke stilte voor je spreekt
- Spreek vanuit je diepste weten, niet je eerste gedachte
- Deel mee waarom je zegt wat je zegt, deel je onderliggende motivatie
- Wees duidelijk en gefocust, spreek zacht en langzaam
- Vermijd reageren, adviseren, discussiëren, en praten over onderwerpen 'buiten jezelf'
- Uiteindelijk kun je reageren door te delen wat het met je deed, en hoe je geïnspireerd werd door de gesproken woorden
- Herhaal jezelf niet, vertrouw erop dat iedereen heeft geluisterd
- Spreek alleen een tweede keer als iedereen een kans heeft gekregen om te spreken
- Doe mee uit VRIJE WIL
- Neem deel aan de dialoog vanuit vrije wil. Voel je elk moment vrij om de cirkel te verlaten
- Voel de uitnodiging te spreken zodra je de talking stick in handen hebt, maar voel je vrij om de stick door te geven als je stil wilt blijven
- VERTROUW erop dat het resultaat komt
- Geniet van het delen en de ontmoetingen
- Richt je op begrijpen en leren, niet op de resultaten
- Wees bereid iets te ontvangen wat veel mooier is dan je ooit kon denken

Bron: www.worlddialoguefoundation.nl